

Uloga knjižnica u Cjelovitoj kurikularnoj reformi

Novotny, Ana

Master's thesis / Diplomski rad

2017

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:186:154971>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-10**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI

Ana Novotny

Uloga knjižnica u Cjelovitoj kurikularnoj reformi
(DIPLOMSKI RAD)

Rijeka, 2017. godine

SVEUČILIŠTE U RIJECI
FILOZOFSKI FAKULTET U RIJECI

Odsjek za kroatistiku

Ana Novotny

Matični broj: 19 772

Uloga knjižnicā u Cjelovitoj kurikularnoj reformi

DIPLOMSKI RAD

Diplomski studij: Hrvatski jezik i književnost – knjižničarski smjer

Mentorica: dr. sc. Aleksandra Horvat

Rijeka, rujan 2017. godine

Sadržaj

Uvod.....	1
1. Metodologija rada.....	2
2. Hrvatski jezik u Cjelovitoj kurikularnoj reformi.....	3
2. 1. Koliko učenice čitaju knjige?.....	6
2. 1. 1. Anketa.....	9
3. Uloga knjižnica u Cjelovitoj kurikularnoj reformi.....	21
3. 1. Intervju.....	28
4. Zaključak.....	31
Literatura.....	32
Sažetak.....	34
Prilozi.....	35

Uvod

U Hrvatskoj je u nekoliko gradova i ove godine 1. lipnja, po drugi put, organiziran prosvjedradi nezadovoljstva stanjem u odgojno-obrazovnome sustavu, tj. smjenom stručnjaka koji su radili na kurikularnoj reformi. Prošle je godine bio pod sloganom *Hrvatska može bolje*, a ove godine *Hrvatska mora bolje*. Razlog je opće nezadovoljstvo građana/ki, ali i stručnjak(inj)a, da su potrebne promjene u obrazovanju. Naime, cilj je poboljšati metode te osigurati što bolje obrazovanje svima da kao društvo ne bismo zaostajali za razvijenijima. Budući da je prvi pokušaj zaustavljen, sadašnja je vlada okupila nove članove čiji je zadatak nastaviti rad na Cjelovitoj kurikularnoj reformi.

Prošle je godine najviše polemika izazavao kurikulum Hrvatskoga jezika i dio koji je vezan za popis lektire u osnovnim i srednjim školama. Naime, ideja je bivše Ekspertne skupine bila da se u popis lektirnih djela uvedu neka dosada nikada stavljena djela, a to bi značilo da se neka djela, koja su dosada bila na popisu, trebaju izbaciti. Ovo se posljednje uvelike tiče školskih knjižnica jer su one te koje učenike i profesore opskrbljuju knjigama s već navedenoga popisa lektirnih djela.

Postavlja se pitanje kakve će posljedice novi popis lektire ostaviti na školske knjižnice te može li e-knjiga biti alternativno rješenje.

1. Metodologija rada

Da bi bilo koji rad ili istraživanje uspjeti, potrebno je definirati problem i predmet istraživanja. (Zelenika 2000: 63) U ovome je radu predmet istraživanja uloga knjižnica u Cjelovitoj kurikularnoj reformi te će se pokušati doći do nekih mogućih rješenja za problem koji bi mogao nastati ukoliko se predložene promjene i realiziraju u samom kurikulumu osnovnih i srednjih škola, a tiče se poglavito prijedloga novoga popisa lektire u osnovnim i srednjim školama u predmetu Hrvatski jezik.

Istraživanju treba pristupiti studiozno i marljivo, a studioznost je povezana s preciznošću. (Zelenika 2000: 63) Da bismo u ovome radu ustanovili ulogu knjižnica u Cjelovitoj kurikularnoj reformi, služili smo se anketom, intervjuom i metodom dedukcije. Anketa je omogućila preciznost, a Zelenika navodi da je ona spoj određenosti i točnosti. (Zelenika 2000: 63) U anketi su sudjelovali učenici/e petoga i šestoga razreda OŠ *Čavle*. Na pitanja vezana za Cjelovitu kurikularnu reformu te ulogu knjižnica u tome procesu odgovarale knjižničarke iz tri školske knjižnice te jedna iz gradske knjižnice.

U završnoj će fazi rada doći do dedukcije, tj. zaključka na osnovi iznesenih činjenica i prikupljenih podataka nakon obavljenoga istraživanja.

2. Hrvatski jezik u Cjelovitoj kurikularnoj reformi

Kao što je već ranije navedeno u ovome radu, analizirat će se jedan segment vezan za kurikulum Hrvatskoga jezika, a to je popis lektire. Naime, predložene su promjene u jeziku, jezičnom izražavanju, medijskoj kulturi i književnosti. Za ovaj je rad od najveće važnosti spomenuti promjene unutar književnosti, točnije lektire. Jedan je od prijedloga Ekspertne skupine bio unijeti promjene u popis lektire koji je dugogodišnji problem hrvatskoga školskoga odgojno-obrazovnog sustava, a ovoga se puta tome pokušalo stati na kraj. Cilj je u učenika probuditi interes za čitanjem te je krajnje ostvarenje stvaranje navike čitanja, bogaćenje rječnika te usmjeravanje na samostalno služenje knjigom. Stari popis lektire nije mijenjan skoro tri desetljeća te je jedan od prijedloga bio poboljšati ga uvođenjem suvremenijih naslova hrvatske i svjetske književnosti, ali i *izbaciti* djela za koje se smatra da su nezanimljiva današnjim generacijama te da ih ta i slična djela odvajaju od književnosti i čitanja.

Taj je prijedlog privukao najviše pažnje u javnosti te ga nisu komentirali samo stručnjaci za predmet Hrvatski jezik, nego i razne udruge koje su se uplašile kako bi navedena djela mogla utjecati na učenice¹. Naime, udruga *U ime obitelji* je medijima poslala priopćenje u kojem je navela koja se djela ne bi smjela naći na popisu lektire u osnovnim i srednjim školama. Navodeći autore i naslove te citate, udruga pojašnjava da je *potrebno [je] u cijelosti dobro revidirati popis lektirnih naslova, te izbaciti sve koji su štetni za duševno (emocionalno), duhovno i intelektualno zdravlje učenika*.² Udruga *U ime obitelji* je tradicionalno orijentirana te je njihova želja da na popisu i dalje ostanu kanonska djela hrvatske književnosti te se protive književnim djelima u kojima se problematizira seksualnost, anoreksija i slična tematika.

¹Termin *učenice* obuhvaća ravnopravno učenike i učenice te će se koristiti i nadalje u ovome radu.

²http://www.novolist.hr/Vijesti/Hrvatska/Markic-protiv-kurikuluma-U-ime-obitelji-predlozili-popis-zabranjene-lektire?meta_refresh=true (preuzeto 14. travnja 2017.)

Kamen spoticanja u hrvatskom školstvu već godinama je lektira jer se ne mijenjaju naslovi te učiteljice³ nerijetko spominju upravo to kao problem jer učenice često ne čitaju radi same lektire koja zbog svoje nezanimljivosti nerijetko stvara averziju prema čitanju. Lektira je u predmetu Hrvatskoga jezika stavka koja je obavezna, ali su pojedina književna djela svojom tematikom i/li jezikom nepristupačna novijim generacijama, a razlog su arhaizmi, neaktualne teme i slično. Osim toga, navodeći nešto što se mora i što je obaveza, učenicima nerijetko upravo iz tih razloga postaje dosadno. Ukoliko im se lektira ne sviđa te je počnu izbjegavati, velika je vjerojatnost da će im se time razviti negativan stav prema čitanju općenito. Ekspertna je skupina upravo iz toga razloga u kurikulumu Hrvatskoga jezika navela prijedlog novijih djela iz svjetske i hrvatske književnosti da bi se na taj način učenice zainteresirale, ne samo za čitanje lektire nego čitanje općenito.

Karol Visinko navodi u svome radu *Čitanje / Poučavanje i učenje* da se za knjigu djeca vežu od najranijega djetinjstva. (Visinko 2014: 12) U početku djeca vole slušati kada im odrasli čitaju slikovnice ili bajke, ali na kraju njihovo uživanje poprima drugačiji oblik kada krenu u školu. Ondje im je čitanje obaveza pa nerijetko i odustaju od njega upravo iz toga razloga. (Visinko 2014: 12) Njihova početna zainteresiranost za slušanje priče, listanje knjigā te njihovo prepričavanje gasi se kako postaju stariji, tj. kada krenu u školu. Da bi se ta nezainteresiranost spriječila, potrebne su promjene u radu ne samo učiteljicā i profesoricā, nego i drugačiji pristup i programi u knjižnicama. Visinko u svome radu navodi nekoliko puta da je veza *učenica – čitanje* nerijetko ostvariva samo uz dobru vezu između nastave Hrvatskoga jezika i školske knjižnice. *Čitanje je složena jezična djelatnost*, prema Visinko (Visinko 2014: 118), a da bi se tijekom života razvijala te bila u uzlaznoj putanji, ne ovisi samo o pojedincu i inicijalnoj zainteresiranosti.

³Termin *učiteljice* ravnopravno predstavlja učitelje i učiteljice te će se koristiti i nadalje u ovome radu.

Visinko smatra da je poticajno za učenice organizirati programe čitanja čiji je osnovni cilj promicanje čitanja izvan formalnoga nastavnoga okruženja. (Visinko 2014: 141) Da bi se spomenuto moglo realizirati, potrebna je suradnja sa školskim i gradskim knjižnicama te stalne promjene u radu jer se tako privlače novi/e korisnici/e, tj. zainteresiraju se veće skupine. Hrvatske knjižnice su programe realizirale uz pomoć smjernica koje su objavljene na međunarodnoj razini. (Visinko 2014: 141) Cilj je mlađe generacije, tj. učenice osnovnih škola, motivirati da što češće čitaju te da koriste knjižnice kao mjesto posudbe, ali i mjesto gdje mogu čitati. Knjižnica bi, prema Visinko, trebala biti ustanova (tj. mjesto) koja će pomoći u razvijanju vještina korištenja tiskane građe, ali i elektroničke. (Visinko 2014: 141) Osim što će svojim korisnicima ponuditi tiskanu građu, knjižničarke mogu razviti ljubav i prema elektroničkoj građi koja je sve dostupnija u novije vrijeme. Prema Visinko, e-lektira povezuje učenice ne samo s lektinom, nego i s knjigama na internetu. (Visinko 2014: 214). Redovito korištenje dostupne e-lektre, povećava i mogućnost istraživanja te korištenja e-knjigā. U novije je vrijeme sve češća upotreba e-knjiga te se mnogi okreću tom suvremenom načinu čitanja. One asociraju na klasičnu knjigu, ali nisu otisnute na papiru te se čitaju u digitalnom obliku koji je zapisan na računalnoj memoriji. (Visinko 2014: 214) E-knjiga je, po mišljenju mnogih, budućnost te je zanimljivo ući u problematiku toga jer se to može afirmirati u prvi izbor. Ukoliko se korisnice gradskih i/li školskih knjižnica od najranije dobi usmjeri na korištenje e-knjiga, može li se na taj način poboljšati čitalačka kultura te mogu li knjižnice uštedjeti na nabavci novih knjiga?

Da na kraju zaključimo, uloga je knjižnica velika jer ona ne nudi korisnicama samo uslugu posudbe. (Visinko 2014: 141) One afirmiraju strast za čitanjem i ljubav prema knjigama i učenju. (Visinko 2014: 141) Uzmemo li u obzir školske knjižnice, učenice mogu ondje čitati časopise, komentirati nove stripove s

prijateljima/icama iz razreda ili istraživati na internetu te njezina iskonska namjena ne mora biti samo posudba lektire.

2. 1. Koliko učenice čitaju knjige?

Građani/ke Republike Hrvatske dvije godine zaredom prosvjeduju da bi sadašnjima i budućima učenicama bilo bolje u školskom odgojno-obrazovnome sustavu, lome se koplja oko toga koje su promjene zaista bitne, a bez kojih se može i dalje, a postavlja se pitanje koliko su uopće učenice razvile čitalačke kompetencije te znaju li koristiti znanje koje steknu tijekom osnovnoškolskoga, a kasnije srednjoškolskoga obrazovanja.

Ovdje se ponovno moramo osvrnuti na vezu knjižnice i škole te ulogu knjižničarki u tome procesu koji traje od prvoga dana škole i nastavlja se, ili je barem plan, da se nastavi i nakon formalnoga obrazovnoga procesa.

Visinko navodi u svome radu da se najviše istraživanja o čitanju bazira na književnima tekstovima, a najmanje na neknjiževnima. (Visinko 2014: 151) Ne treba zanemariti činjenicu da se najviše zanimanja pokazalo za istraživanje koliko učenici čitaju poeziju, a slijede potom dječja priča i dramski tekstovi. (Visinko 2014: 151) Hrvatske knjižnice imaju heterogenu populaciju korisnica, a to znači i da rezultati nisu uvijek nužno reprezentativni. Npr., nije isto raditi istraživanje u Knjižnici *Čavle* ili u Ogranku *Stribor* Gradske knjižnice Rijeka. Ukoliko je predmet israživanja koja djela čitaju školarci/ke, svakako da je israživanje nužno provesti u Ogranku *Stribor* Gradske knjižnice Rijeka te u školskim knjižnicama jer je u tim knjižnicama najviše korisnica upravo školske dobi.

Najveće je istraživanje u Hrvatskoj realizirano u Zadru, a provelo ga je Sveučilište u Zadru. Istraživanje je čitateljskih navika i informacijskih potreba

građana/ki Hrvatske, dalo uvid u navike čitateljske publike. Rezultati su istraživanja alarmirali na sve one korake koje je navela i Visinko. (Visinko 2014: 151) Naime, rezultati su ukazali na to da se roditelji, kako predškolske, tako i školske djece trebaju informirati o važnosti čitanja u osnovnoj školi, kao i na to da djecu treba učiti da čitaju iz užitka, a ne zato jer moraju. Također je bitno da se neprekidno provode programi popularizacije čitanja u narodnim knjižnicama te je potrebno organizirati razne radionice i tribine. (Visinko 2014: 151) Djeca školskoga uzrasta averziju prema čitanju najčešće dobiju radi lektire jer se pred njih to stavlja kao neka vrsta obaveze i dužnosti, a ne zadovoljstva ili zabave. Ukoliko se ostvari veza između učiteljice i knjižničarke, to bi se moglo promijeniti. Naime, čitanje nužno ne mora biti čitanje poezije Dragutina Tadijanovića ili neki roman Augusta Šenoa koji svojom povijesnom tematikom nerijetko i nisu zanimljivi današnjim srednjoškolcima, ali se radionicama može pridobiti čitateljska publika. Npr., mogu se organizirati radionice izrade najpoznatijih likova iz romana koji su i ekranizirani ili se mogu osnovati čitateljski klubovi gdje će upravo korisnice knjižnice moći samostalno odabrati što će se čitati taj mjesec, a nakon toga se mogu organizirati diskusije.

Osim spomenutoga istraživanja, Visinko navodi još jedno istraživanje, a to je ono Srećka Jelušića⁴. On je svoje istraživanje bazirao samo na dječjim odjelima narodnih knjižnica i u školskim knjižnicama. On u svom istraživanju komentira i razne inozemne projekte koji su vrlo uspješno privuku korisnike u knjižnice, ali i razvijanje čitateljskih navika. (Visinko 2014: 152)

O popisu se lektire puno govorilo, a tijekom otvorene rasprave su se otvorile nove polemike oko toga čitaju li djeca uopće e-lektiru⁵. Nacionalna je i sveučilišna knjižnica organizirala projekt *Prijedlog kriterija i preporuka za*

⁴Za ovaj rad nisu od velike važnosti rezultati istraživanja, ali se oni mogu vidjeti u Visinko, Karol: *Čitanje / Poučavanje i učenje*, Zagreb : Školska knjiga, 2014.

⁵E-lektira je svaka ona lektira koja je dostupna na različitim elektroničkim medijima poput računala, laptopa, tableta, e-čitača te koja ima obilježja koja su ista svim multimedijalnim zapisima pohranjenima na digitalnim medijima. E-lektira, za razliku od lektire u papirnatom obliku, ima mogućnost pretraživosti.

*izradu kvalitetnih e-lektira*⁶ u kojemu su stručnjaci/kinje dali/e svoje prijedloge. Naime, na samom su početku projekta usvojena sljedeća načela:

1. e-lektirno djelo ne zamjenjuje tiskano lektirno djelo i ne zamjenjuje knjižničnu zbirku tiskanih lektirnih djela
2. istraživanja e-čitanja na globalnoj su razini u samim začetima te stručna radna skupina preporučuje kontinuirano praćenje korištena e-lektire
3. e-lektrom se povećava mogućnost izbora učenika/ica, profesora/ica i roditelja s obzirom na to da s lektirna djela mogu čitati na više medija
4. e-lektira omogućuje personalizaciju sadržaja (prikaz, čitanje i obradu lektirnoga djela na tri razinama: to, uz uobičajenu, podrazumijeva dodavanje posebne razine za učenike/ice koji/e imaju poteškoće u čitanju te posebne razine za darovite učenike/ice)
5. osmišljena obrada i prezentacija e-lektire pridonose vrijednosti čitateljskome iskustvu (pogotovo kada je riječ o učenicima/ama koji/e imaju teškoće u učenju jer je e-lektira prilagodljivija kognitivnome i jezičnome razvoje djece u tim skupinama)
6. e-lektira je poveziva s već izrađenima i prilagođenima digitalnima nastavnima materijalima koji su već dostupni na mrežnim stranicama raznih izvora vezanih za odgoj i obrazovanje.

Na stručnom skupu *Čitanje i novi mediji* u Virovitici, Kristina Čunović je održala predavanje o čitanju i pismenosti mladih te ulozi knjižničarki u poticanju čitanja u virtualnome okruženju. Iako mlađe generacije sve više vremena provode pred ekranima svojih računala/laptopa, mali ih broj zna koristiti sve pogodnosti koje su im dostupne. Čunović je u svome izlaganju

⁶usporediti: http://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2016/07/prijedlog-kvalitetnih-e-lektira_19102016.pdf
(preuzeto 1. srpnja 2017.

navela da je razlika između današnje čitateljske publike u tome da mladi čitaju elektronička izdanja, a stariji čitaju papirnata izdanja te osim toga postoji još jedna razlika. Osim što je vidljiv kontrast u tome s čega čitaju, razlika je u tome i kako čitaju. Nadalje Čunović objašnjava da mladi često preskaču sa stranice na stranicu, *skrolaju* bez stajanja na nekim dijelovima i nerijetko se ne vraćaju na ono već pročitano. Čitajući na taj način nemoguće je uživati u čitanju te razviti čitateljske navike. Sudeći prema idejama i smjernicama koje su navedene u Cjelovitoj kurikularnoj reformi⁷, a tiču se jačanja veze predmeta Hrvatskoga jezika i školske knjižnice, bitno je učenicama na što uspješniji način približiti e-knjigu i osigurati im informacijsku pismenost na što višoj razini, a to toga može doći samo ako se ostvari navedena suradnja.

Osim važnosti praćenja kako se čita i koliko se čita, od ključne je važnosti pratiti interes učenica u razredu prema određenome žanru, a Visinko savjetuje da je dobro osigurati razredni fond, ali ne kao inačicu školske knjižnice. Naime, učenice bi na taj način lakše dolazile do knjigā koje su im zabavne, a netko ih je iz razreda već pročitao, a i manji je fond lakše obnoviti iz godine u godinu. (Visinko 2014: 147) Tom se metodom ne bi samo olakšao put do knjige koja se želi pročitati, nego bi učiteljica mogla pratiti interes učenica prema određenoj književnoj vrsti ili pak prema nekome žanru.

2. 1. 1. Anketa

Lektinom⁸ se smatra obavezno i dopunsko štivo iz publicistike ili književnosti, a propisana je nastavnim planom i programom predmeta Hrvatski jezik. Svaki razred iziskuje novi popis lektire, a djela su prilagođena uzrastu.

⁷<http://www.kurikulum.hr/>

⁸http://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2016/07/prijedlog-kvalitetnih-e-lektira_19102016.pdf

Bitno je istaknuti da se djela uvijek biraju prema književnoj vrijednosti, ali i po vrsti i temi. U *Prijedlogu je kriterija i preporuka za izradu kvalitetnih e-lektira*⁹ navedena ista tvrdnja kao i u djelu Karol Visinko, tj. čitanje je definirano kao iznimno zahtjevan proces koji objedinjuje povezivanje slova/glasova u riječ te se na taj način prepoznaju slogovi, riječi, rečenice, a u konačnici i čitav tekst. Da bi se utvrdilo čitaju li učenice osim lektire neka druga književna djela te koliko ih se uopće koristi e-knjigom, provedena je anketa u kojoj su učenici/e odgovarali/e na devet pitanja. Anketa¹⁰ je provedena u lipnju školske godine 2015./2016. u Osnovnoj školi Čavle u petome i šestome razredu.

U petome je razredu anketi pristupilo šezdeset učenika/učenica, od čega dvadeset četiri učenice, trideset četiri učenika, a u dvije se ankete osobe nisu izjasnile po pitanju spola.

Anketi je u šestome razredu pristupilo pedeset jedan/a učenik/ica.

Na prvo pitanje *Član/ica sam...* dvadeset četiri učenicesu članice školske knjižnice, a njih je devet učlanjeno i u školsku i u Gradsku knjižnicu Rijeka. Od učenika, njih je dvadeset šest učlanjeno u školsku knjižnicu, a njih osmero i u školsku i u Gradsku knjižnicu Rijeka. Od učenika/ica koji nisu napisali kojega su spola, jedan/a je samo član/ica školske knjižnice, a jedan/a i školske i Gradske. U drugom se pitanju propitkivalo koliko se učestalo ide u knjižnicu te se iz odgovora može zaključiti da je odlazak u knjižnicu motiviran, vjerojatno, lektirom koja je jednom mjesečno, a većina je učenica to i zaokružila. Dakle, pet učenica ide jednom tjedno u knjižnicu, a njih osamnaest ide jednom mjesečno, dok od učenika njih trideset ide jednom mjesečno, a njih četvero ide jednom tjedno. Jednom mjesečno idu i dvoje učenika/ica koji/e se nisu izjasnili po pitanju spola.

⁹Isto.

¹⁰U posljednjem dijelu ovoga rada, Prilozima, prikazan je primjerak anketnoga listića.

Treće je pitanje bilo vezano za vrstu literature koju učenici/e posuđuju te su rezultati ukazali na podatak, koji je možda već vidljiv iz drugoga pitanja, da se uglavnom posuđuje samo lektira. Naime, petnaest učenica i trideset učenika posuđuje u knjižnici samo lektiru, a sedam učenica i dva učenika posuđuje neko drugo književno djelo po slobodnome izboru. Dvije učenice i dva učenika u knjižnici posuđuju neknjiževna djela (npr. iz područja astronomije, sporta i slično.) Dvoje koje se nisu izjasnili po pitanju spola, jedan/a čita najčešće lektirne naslove, a drugi/a neka druga književna djela. Za temu ovoga rada jako bitno je bilo četvrto pitanje u kojem su učenici i učenice trebali/e navesti vole li čitati lektirne naslove i navesti zašto da ili zašto ne. Šestnaest je učenica odgovorilo da voli čitati te su za razlog navele da vole općenito čitati, da čitajući lektiru bogat svoj rječnik, a neke su navele da je vole čitati jer moraju pročitati. Osmam ih je navelo da ne vole čitati, a kao razlog navode dosadne romane. Od učenika, njih je dvadeset devet odgovorilo da vole čitati lektiru te kao razlog navode zabavu i općenito ljubav prema čitanju, a njih je petero odgovorilo da ne vole čitati jer im nisu zabavne. Objje/obojica koji nisu naveli spol, odgovorili su da vole čitati lektire. U sljedećem pitanju, petome, odgovoriti su trebali koju književnu vrstu više vole čitati: poeziju ili prozu kad je riječ o lektirnome naslovu. Četiri su učenice odabrale poeziju, a od učenika njih četrnaest. Prozu odabire više njih, dvadeset učenica i dvadeset učenika joj daju prednost kada je riječ o lektirnome djelu. Od učenika/ca koji nisu naveli spol, jedan/a navodi poeziju, a drugi/a prozu.

U šestom su pitanju učenici i učenice trebali/e navesti koje im se lektirno djelo dosada najviše svidjelo. Najviše ih je, njih deset, navelo *Junake Pavlove ulice* Ferenc Molnara, šestero ih odabralo kao najdraži roman Milivoja Matošeca *Strah u Ulici lipa*, a njih četvero *Kako je tata osvojio mamu* roman Mire Gavrana. Po dvoje ih je navelo sljedeće lektire *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* Ivane Brlić-Mažuranić, *Šaljive narodne priče* (nepoznat autor), *Pjesme*

Grigora Viteza, *Zagonetnoga dječaka* Ivana Kušana i *Ljubav ili smrt* Ivana Kušana. Po jedan/a učenik/ica su odabrali sljedeća djela: *Heidi* Johanne Spyri, *Bajka o ribaru i ribici* Aleksandra Sergejeviča Puškina, Ezopove *Basne* te Kušanove romane *Koko u Parizu* i *Koko i duhovi*. Nakon navedenoga se može zaključiti da su učenici i učenice navodili lektirna djela koja su čitali te godine. Sve su to romani koji su na popisu u petom razredu, a taj su i pohađali kad su ispunjavali anketu. Na sljedeće pitanje, vezano o dostupnosti lektire u školskoj knjižnici, trinaest učenica odgovora da nije uvijek dostupna, a njih jedanaest da je dostupna. Od učenika, dvanaest ih ima problem s posudbom jer nije uvijek dostupna, a njih dvadeset dvoje ih nema. Na to pitanje su negativno odgovorile obje osobe koje nisu navele spol u ovoj anketi.

U predzadnjem, osmom, pitanju učenici/e su morali/e odgovoriti na pitanje čitaju li e-knjige, a ako da, koliko često. Podjednak broj čita, tj. ne čita e-knjige, pa je njih dvanaest odgovorilo da čitaju i njih dvanaest da ne čitaju. Učenice koje su navele da čitaju, izjasnile su se da svakodnevno čitaju (dvije) i ponekad (deset). Učenici uglavnom ne čitaju pa je njih dvadeset osam navelo da ne čitaju, a njih šest katkada čita. Od učenika/ica koji/e nisu naveli/e spol, jedan/a čita, a drugi/a ne čita e-knjige. Posljednje pitanje ankete je propitkivalo kreativnost učenika/ica te su trebali navesti treba li lektira biti zabavnija, a ako da, navesti primjer. Gotovo su svi napisali da je lektira najčešće dosadna i da bi oni trebali sudjelovati u izboru knjiga koje će se čitati kao lektira. Neki su naveli (njih pet) da bi knjige koje su na popisu lektire trebale imati više slika/fotografija.

Na kraju zaključujemo da učenici i učenice uglavnom idu u knjižnicu kada moraju posuditi lektirno djelo, a to je jednom mjesečno. U petome razredu samo njih devetero od šezdeset ide jednom tjedno u knjižnicu. Kao najdraže lektirno djelo uglavnom navode djelo koje su čitali upravo u razredu koji pohađaju. Učenice više čitaju e-knjige, a učenici prednost daju papirnatome obliku.

U šestome je razredu na pitanja odgovorilo dvadeset četiri učenice i dvadeset sedam učenika. Pitanja su bila ista kao i ona na koja su odgovarali učenici/e petoga razreda, a primjer se ankete može vidjeti u posljednjem poglavlju ovoga rada.

Dvadeset četiri učenice članice su školske knjižnice, a njih je šest učlanjeno i u Gradsku knjižnicu Čavle, a od učenika je njih dvadeset sedam učlanjeno u školsku knjižnicu, njih petero i u Gradsku knjižnicu Čavle. Na drugo su pitanje odgovorili slično i učenici/e petoga razreda: šest učenica knjižnicu posjećuje jednom tjedno, a njih osamnaest jednom mjesečno. Od učenika samo jedan posjećuje knjižnicu jednom tjedno, a njih dvadeset šest jednom mjesečno. U knjižnici šesnaest učenica najčešće posuđuje lektiru, a njih osam neki roman, poeziju ili dramu po izboru. Od učenika, njih devetnaest posuđuje samo lektiru, a njih sedam posuđuje romane, poeziju ili dramu po izboru. Samo jedan učenik posuđuje neknjiževna djela. Na pitanje vole li čitati lektiru, većina učenica odgovara da voli, ali većina učenika ne voli. Naime, četrnaest učenica voli čitati lektiru jer su im knjige zabavne, a njih deset je odgovorilo da ne voli čitati. Kao razlog većinom navode da su knjige dosadne i nezanimljive. Petnaest učenika je odgovorilo da ne voli čitati lektiru, a njih dvanaest da voli. Razlozi za (ne)čitanje su jedanaki onima kao i kod učenica. Kada su birali između poezije i proze, proza je ponovno puno prihvatljivija te su dvadeset dvije učenice zaokružile prozu, a njih dvije samo poeziju, a od učenika se za prozu opredijelilo njih dvadeset troje te njih četvorica za poeziju.

Učenice i učenici šestoga razreda su, poput petoga razreda, navodili/e lektirna djela koja su im najdraža upravo ona koja su čitana za lektiru u šestom razredu. Dvanaestero ih je kao najdraže djelo navelo roman *Tajna ogrlice sa sedam rubina* Ivone Šajatović, a jedanaestero ih je navelo *Guliverova putovanja* Jonathana Swifta. *Twist na bazenu* Jadranka Bitenca je oduševio njih devetero, a sedmero ih je navelo Tomašev *Mali ratni dnevnik*. Po troje ih se odlučilo za

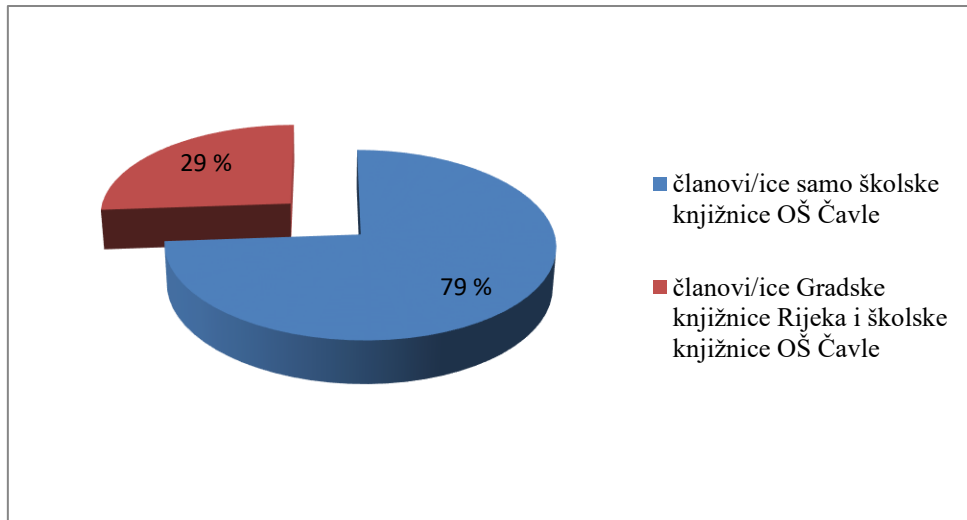
Sretnoga kraljevića Oscara Wildea te *Trojicu u Trnju* Pavla Pavličića. Poeziju Paje Kanižaja je navelo njih dvoje, a dvoje ih je navelo i *Čudnovate zgode šegrta Hlapića* Ivane Brlić-Mažuranić. Jedan je naveo *Rogana* Vlatka Šarića te je jedan odgovor bio ljubavni roman Ivana Kušana *Ljubav ili smrt*.

Sve su učenice, njih dvadeset četiri, navele da je lektira uvijek dostupna u knjižnici kad je žele posuditi, a od učenika njih dvadeset troje navodi da je dostupna, a njih četvero da nije uvijek bile dostupna.

E-knjigu koriste tri učenice, a njih dvadeset jedna ne. Učenice koje su odgovorile da koriste, navode da je koriste *rijetko* ili *kako kada*. Od učenika samo jedan koristi e-knjigu, a njih preostalih dvadeset šest ne.

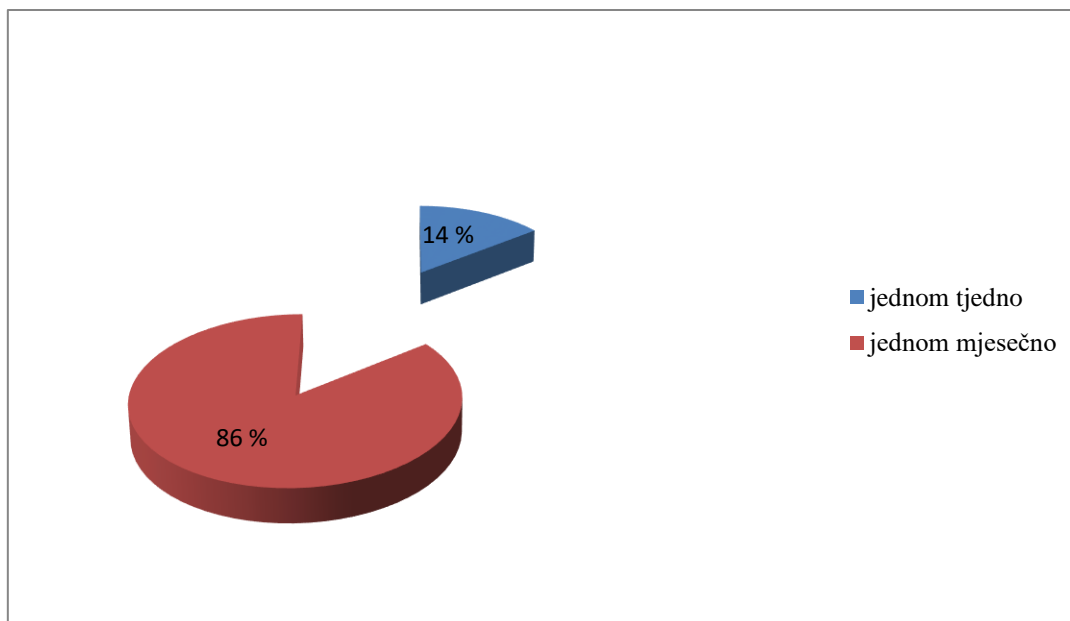
Nakon provedene ankete, rezultati su pregledani te su prikazani u obliku grafikona objedinjujući odgovore svih učenika i učenicu u oba razreda da bi se dobio cjelovitiji uvid u to koliko učenici/e čitaju te koliko često koriste usluge knjižnice. Osim toga, bit će prikazani rezultati koji dokazuju čitaju li u tom uzrastu e-knjige te može li ona kao takva biti alternativno rješenje ukoliko dođe do novoga popisa lektire, a knjižnice ne budu u mogućnosti u tako kratkom vremenskom periodu nabaviti dovoljan broj primjeraka.

U anketi je sudjelovalo sto jedanaest učenika/ica, a grafikonima će biti prikazani samo pojedini odgovori koji su od velike važnosti za ovaj rad. Prvo je pitanje propitkivalo u kojim su knjižnicama učlanjeni učenici petoga i šestoga razreda OŠ Čavle. Svi su učenici/e učlanjeni/e u školsku knjižnicu Čavle, a njih je 29% učlanjeno i u Gradsku knjižnicu Rijeka. Rezultati ankete prikazani su u sljedećem grafičkom prikazu.

Grafički prikaz 1
Kojih su knjižnica učenci/e korisnici/e?

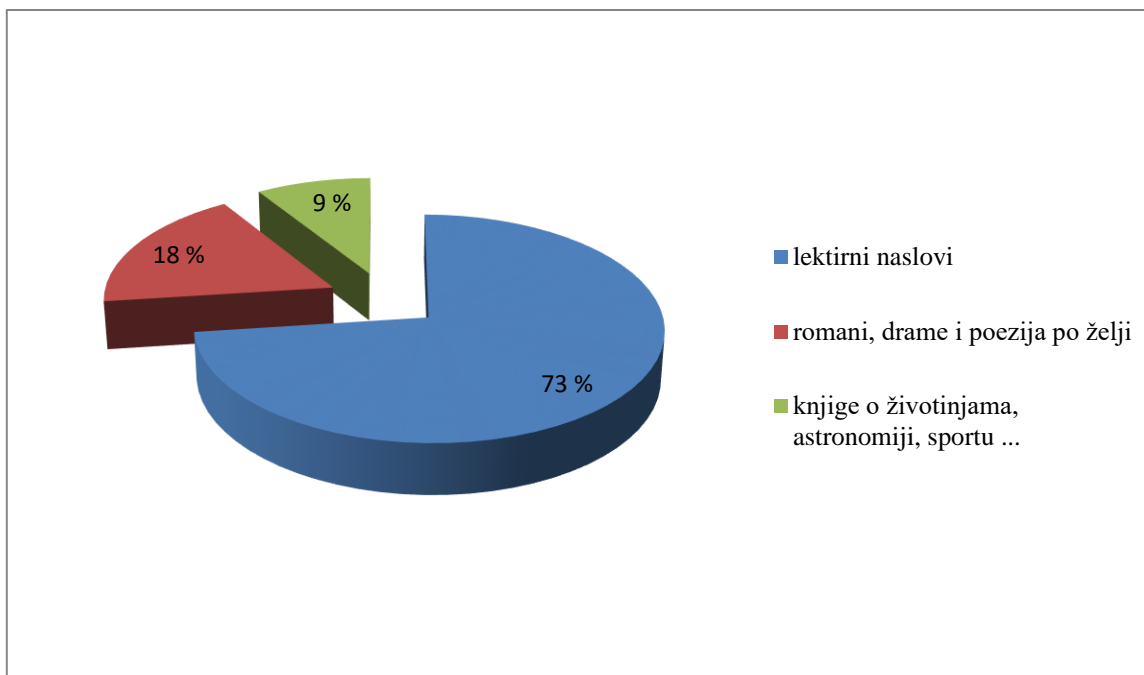
U drugom su pitanju učenici/e morali/e odgovoriti koliko često idu u knjižnicu. Većina ih odlazi posuditi knjigu jednom mjesečno. U planu i programu Hrvatskoga jezika određeno je da je u svakom mjesecu lektira, a to znači da je na popisu deset lektira tijekom školske godine. Razmatrajući odgovore koji su dani u ovoj anketi, može se zaključiti da je motiviranost odlaska u knjižnicu uvjetovana lektirom koja je jednom mjesečno, a većina je učenika/ica zaokružila da toliko često posjećuje knjižnicu. U manjem postotku, 14 %, odlaze jednom tjedno.

Grafički prikaz 2
Učestalost posjeta knjižnici/ama

Sljedeće je pitanje u anketi nadopunjavalo prethodno navedeno, a propitkivalo je vrstu literature koju posuđuju. Uzimajući u obzir odgovore oba razreda, većina, tj. čak sedamdeset tri posto posuđuje lektirne naslove. Ovdje su potvrđeni podaci koje je navodila Visinko u svom radu¹¹, a to je da učenici/e većinom posuđuju lektirne naslove, a u manjem broju ostala književna djela po slobodnom izboru. Također, vidi se i u rezultatima ove ankete, jako malen postotak čita neknjiževne tekstove. Čak 73% učenika/ica posuđuje u knjižnici lektirno djelo, a njih 18% čita neko književno djelo po izboru. Najmanji postotak, njih 9%, u knjižnici posuđuje neko neknjiževno djelo.

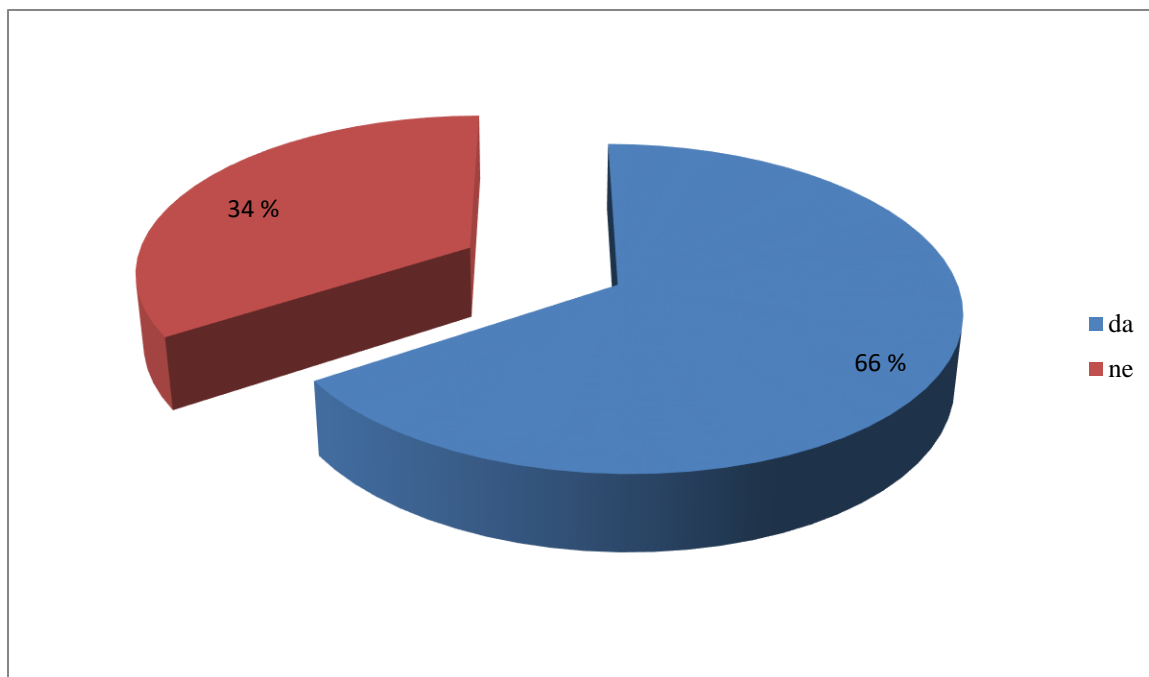
¹¹Visinko, Karol: *Čitanje / Poučavanje i učenje*. Zagreb : Školska knjiga, 2014.

Grafički prikaz 3
Koju vrstu literature najčešće čitate?

U Cjelovitoj kurikularnoj reformi najviše je pažnje unutar predmeta Hrvatski jezik dobio popis lektire. Ekspertna je skupina uzela u obzir nezadovoljstvo i učenika/ica i stručnoga kadra jer se popis nije mijenjao gotovo tri desetljeća, a novijim generacijama neka djela više nisu zanimljiva te se to navodi kao jedan od glavnih razloga zašto se sve manje čita te da lektira utječe na razvijanje averzije prema čitanju općenito. Jedno od anketnih pitanja bilo je *Voliš li čitati lektirne naslove?*, a nakon negacije ili afirmacije bilo je potrebno objasniti zašto.

Kada se objedine rezultati ankete u oba razreda, dolazi se do sljedećih rezultata:

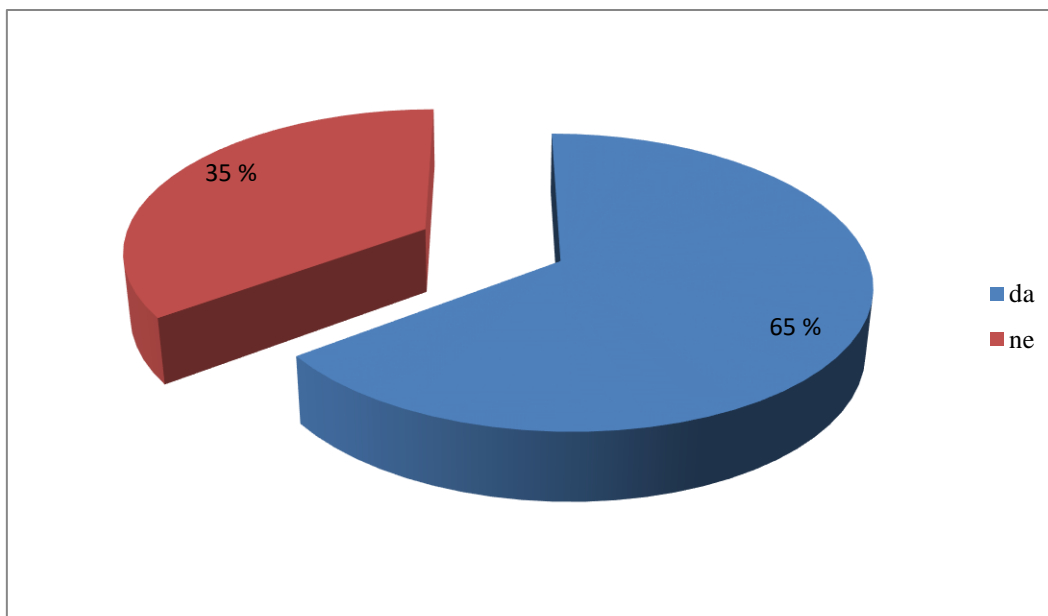

Grafički prikaz 4
Vole li učenici/e čitati lektiru?

Četvrti grafički prikaz. dokazuje da većina ispitanih učenika/ica ipak voli čitati lektiru, a njih 34% ne voli čitati. Obrazloženja odgovora su u oba razreda vrlo slična. Osobe koje su navele da vole čitati, objašnjavaju da je lektira zabavna te da se čitanjem bogati rječnik, a s druge strane su kao negativne karakteristike navedene dosada i neprivlačnost izbora.¹²

Posljednja su dva pitanja u anketi bila vezana za dostupnost lektirnih djela u knjižnici te korištenje e-knjiga. Kada je riječ o dostupnosti lektire, većina ih navodi da je ona bila dostupna, a u manjem postotku su odgovori negativni. Rezultati su prikazani u grafičkom prikazu 5.

¹²Učenike/ce se najviše čitanju usmjerava upravo u osnovnoj školi. (Visinko 2014: 142) U prvom razredu uče slova i svladavaju slovanje te kasnije samo čitanje. Od velike je važnosti stvoriti vezu između knjižnice i samoga razreda, a to je moguće samo učestalim posjetama prostoru knjižnice u školi. (Visinko 2014: 146) Od učitelja/ice učenici/e dobiju najčešće popis lektirnih naslova, ali od knjižničara/ke u školskoj knjižnici mogu tražiti preporuku za čitanje nelektirnih djela. Visinko navodi u svome radu da se različitim radionicama i susretima u školskoj knjižnici mogu učenici/e dodatno motivirati na toliko važno čitanje, a navodi kao jedan od primjera izbor najboljega/e čitatelja/ice. (Visinko 2014: 147)

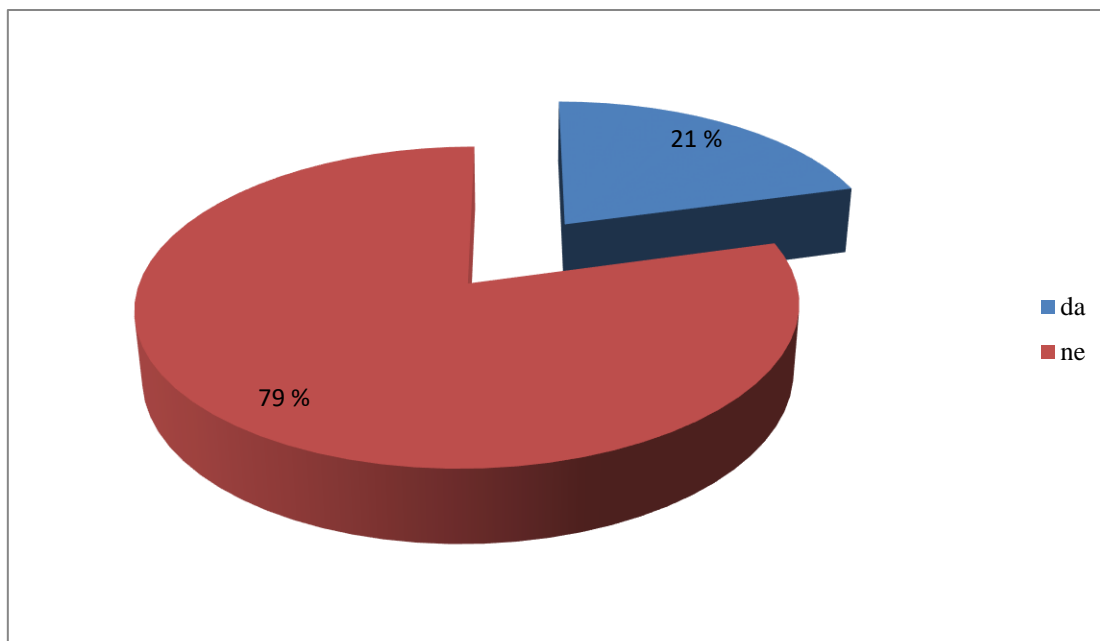

Grafički prikaz 5

Je li tražena lektira dostupna u knjižnici?

Kao što je vidljivo u odgovorima na prvo pitanje ove ankete, svi/e učenici/e su korisnici školske knjižnice, a manji dio njih koristi i usluge Gradske knjižnice Rijeka. Moguće je da učenici/e u slučaju da nema lektirnoga naslova u školskoj knjižnici po knjigu odlaze u Gradsku knjižnicu Rijeka, tj. njezin ogranak na Čavlima zbog blizine škole. Riječ je o knjigama koje su tiskana građa, a ne elektronička. Elektronička knjiga može biti alternativno rješenje ukoliko tiskana knjiga u tom trenutku nije dostupna.

Ukoliko učiteljica Hrvatskoga jezika i knjižničarka žele da učenici/e počnu koristiti elektroničku građu, trebale bi zajedno motivirati učenike/ice na to. Naime, upućivanjem na dostupnost e-lektire stekla bi se navika korištenja knjiga u elektroničkome obliku. Ako se ustalila navika korištenja e-lektire, postoji i veća šansa da se počnu koristiti e-knjige općenito. Učenici/e većim dijelom ne koriste e-knjigu, a to je vidljivo i u rezultatima koji su dobiveni pregledavajući odgovore na posljednje pitanje.

Grafički prikaz 6
Koristite li e-knjigu?

Anketa je obuhvatila peti i šesti razred Osnovne škole *Čavle* te samim time obuhvaća mali dio školske populacije, ali je iz rezultata vidljivo da su učenici/e koji koriste e-knjigu u manjini. Moguće je da ovi koji je ne koriste ne znaju kako se njome služiti ili kako doći do primjerka e-knjige. Od velike je nužnosti učiniti knjižnicu ustanovom u kojoj korisnici razvijaju vještine korištenja elektroničke građe. (Visinko 2014: 141) Ukoliko se promjene unutar Cjelovite kurikularne reforme realiziraju, novi će se lektirni naslovi morati nabaviti. Samim time se dolazi do zaključka da je to veliki broj primjeraka tiskane građe te se postavlja pitanje je li moguće da e-knjiga djelomično zamijeni tiskanu knjigu. Zato je jako bitno, kako navodi i Visinko, da knjižnica bude ustanova u kojoj će učenice moći razviti vještinu korištenja e-knjige. Svakako je bitno navesti da se tu aktivnost knjižnice isprepliće s aktivnošću učiteljice Hrvatskoga jezika jer bi ostvarena suradnja mogla samo dodatno doprinijeti uspješnim rezultatima.

3. Uloga knjižnica u Cjelovitoj kurikularnoj reformi

Osoblje gradskih i školskih knjižnica ima različite zadaće, a jedna je od njih organizacija raznih programa u svom prostoru da bi se učenici motivirali na čitanje, ne samo lektirnih naslova, nego i druge literature. U školama knjižnice¹³ zauzimaju važno mjesto. Učenice ondje dolaze po lektiru, uče za neki test, istražuju o temi referata ili čitaju neki časopis. U *Standardu za školske knjižnice*, članak 15.¹⁴, propisano je da osamdeset posto jedinica cjelokupne knjižnične građe mora biti odgojno-obrazovnoga karaktera, tj. u skladu s nastavnim i školskim kurikulumom, a tu je važnost usmjerena na lektiru.

Sličnu, ali ne i istu ulogu, imaju gradske knjižnice te ogranci za djecu i mladež. Razlika je samo u odgojno-obrazovnoj komponenti koju gradska knjižnica nema. Školska je knjižnica žila kucavica školskoga prostora te ona ujedinjuje odgojno-obrazovnu i kulturnu ulogu. (Kovačević i dr. 2004: 10) U *Standardu za školske knjižnice*¹⁵ školska je knjižnica definirana kao *informatičko, medijsko, komunikacijsko i kulturno središte škole*. Razlika je između gradske i školske knjižnice u odgojno-obrazovnoj djelatnosti. Kao što je navedeno u članku 5. *Standarda*, odgojno-obrazovna djelatnost se ostvaruje u radu ne samo s učenicama, nego i s učiteljicama, stručnim suradnicima, roditeljima, odgajateljima i ravnateljem¹⁶. Uloga je osoblja knjižnice da budu uvijek dostupni za upite učenika i/li drugih korisnika. Ponovno se ovdje vraćamo na to

¹³U članku 6.¹³, je detaljno propisano da školske knjižničarke ne brinu samo o posudbi knjiga, nego i o sustavnom upućivanju i poučavanju učenika o radu i korištenju školske knjižnice te razvoju čitatelačkih sposobnosti. Budući da je došlo do velikoga razvoja tehnologije u posljednja dva desetljeća, njihova se aktivnost proširila i na poučavanje učenika o informacijskoj pismenosti te korištenju e-lektire i e-knjiga. Sve su ove stavke jasno naznačene u *Standardu za školske knjižnice* te je bitno da se one i provode da bi školska knjižnica ostvarivala odgojno-obrazovnu komponentu. Navedene su stavke u malo drugačijem obliku navedene i u Cjelovitoj kurikularnoj reformi, a veća je usmjerenost prema informacijskoj pismenosti.

¹⁴https://www.hkdrustvo.hr/clanovi/alib/datoteke/file/novosti/Novi_Standard_za_skolske_knjiznice_2013_za_javnost_raspravu.pdf

¹⁵Isto.

¹⁶Isto.

da većina ljudi nerijetko na spomen termina *knjižnica* misle samo na posudbu knjiga, ali to nije točno. Knjižnica je i mjesto gdje se korisnike/ice motivira na učenje, istraživanje i spoznavanje. (Visinko 2014: 141)

Kao što je već navedeno u ovome radu, knjižnice imaju veliku ulogu u školama te su iz toga razloga zastupljene u Cjelovitoj kurikularnoj reformi zbog svoje uključenosti u nastavni proces. (Galić 2012: 207) Na službenoj stranici Cjelovite kurikularne reforme objavljena su izvješća s nekoliko stručnih skupova knjižničara/ki osnovnih i srednjih škola po županijama. U svakome je od izvješća objašnjeno po točkama što je dobro razrađeno u kurikulumu, a što je nedovoljno dobro razrađeno. Npr., na Proljetnoj školi školskih knjižničara u Zadru 2016. godine sudjelovali su školski/e knjižničari/ke te je svatko predstavljao svoju temu, a neke su se svojom problematikom ticale školske knjižnice i Cjelovite kurikularne reforme. Mira Zovko u radu *Stručni suradnik knjižničar kao pokretač strateškog razvoja školske knjižnice*¹⁷ definira misiju školske knjižnice u kojoj je njezina dužnost osigurati pristup i dostupnost podataka o knjižničnoj građi svim korisnicama. U članku *Prijedlog kurikuluma međupredmetne teme Uporaba informacijske i komunikacijske tehnologije te mjesto školske knjižnice u njemu*¹⁸ Draženka Stančić navodi da školska knjižnica ima veliku ulogu u kurikulumu Cjelovite kurikularne reforme. Ona izdvaja očekivanja koja su primjećena da školska knjižničarka mora imati, a to su da pomaže učenicama razvijati informacijsku pismenost. Ponovno se informacijska pismenost predstavlja kao nešto što se mora razvijati, a školska je knjižnica idealno mjesto za to. Osim toga, knjižnica je u kurikulumu opisana i kao mjesto učenja, a tu opet ima veliku ulogu knjižničarka. Na njoj je da osigura pristup digitalnim sadržajima kao i da ih uputi u što efikasnije korištenje fonda. Ovdje se ponovno vidi višestruka uloga školske knjižnice koja namijenjena samo posuđivanju lektirnih djela, nego i korištenju neknjiževne građe te istraživanju.

¹⁷http://www.azoo.hr/images/izdanja/28_skola_knjiznicara.pdf(preuzeto 12. srpnja 2017. godine)

¹⁸Isto.

Nataša Sajko (*Mjesto školske knjižnice u prijedlogu kurikuluma Hrvatskoga jezika*¹⁹) bavi se pitanjem uloge knjižnice u kurikulumu Hrvatskoga jezika. Naime, Sajko uspoređujući staru praksu u predmetu Hrvatski jezik i novi prijedlog u CKR-u izdvaja razlike koje nudi reforma. Nemoguće je ne primijetiti da učenici najčešće u školsku knjižnicu idu po knjigu koju moraju posuditi i uglavnom ne istražuju. Kurikulumom se, navodi Sajko, sugerira da se nastavnica i učenice zajedno dogovore što čitati te da nakon pročitanoa prezentiraju to drugima. Autonomija je dana na taj način i nastavnicama i učenicama. Tako bi u srednjoj školi, kako je navedeno u kurikulumu Hrvatskoga jezika, učiteljica na popisu lektire odredila tri suvremena i tri kanonska djela, a ostatak bi učenice odabirale same po svom izboru. Upravo zbog slobode izbora u učenica se razvija čitateljski interes, ali i njihova suradnja sa školskom knjižnicom. U tome bi slučaju, navodi Sajko, školska knjižničarka predstavljala naslove koji su dostupni u knjižnici te budila interes u učenica da odaberu nešto od sugeriranoga. Osim predstavljanja već postojećega u knjižnici, školska knjižničarka može organizirati u prostoru knjižnice druženje s autorima i autoricama književnih djela kojih nema u školskoj knjižnici, ali se učenice s njima mogu upoznati na organiziranom susretu. To što knjiga nije na polici u školskoj knjižnici ne znači da je samim time i nedostupna. *Upućujući učeni[c]e*, kako navodi Sajko²⁰, *na elektroničke izvore kao što su CARNetov portal E-lectire, portal Besplatne elektroničke knjige, mrežne časopise poput Knjigomata, Vijenca, Kola knjižničar[ka] može nadoknaditi nedostatak tiskanih knjiga jer znamo da u školi knjižnični fond stalno vapi za obnovom. Ovdje se ponovno osvrćemo na ulogu e-knjigā te stalno upućivanje na njih jer nedostatak tiskane građe ne sugerira da traženi naslov nećemo naći u elektroničkom zapisu.*

¹⁹Isto.

²⁰Sajko, Nataša: *Mjesto školske knjižnice u prijedlogu kurikuluma Hrvatskoga jezika* u XXVIII. Proljetna škola školskih knjižničara RH. str. 51. (http://www.azoo.hr/images/izdanja/28_skola_knjiznicara.pdf, preuzeto 12. srpnja 2017. godine)

Visinko smatra da se odnos između školske knjižnice i učenika može poboljšati ukoliko se više ispituje učenički interes za knjigu i čitanje, ali nevezano za obaveznu lektiru. (Visinko 2014: 146) Osim toga, Visinko navodi da bi bilo dobro da škole više ulože u suvremeniju književnost. Riječi se profesorice Visinko isprepliću s navodima Sajko nekoliko godina kasnije. Obje kao rješenje za razvijanje čitateljskih navika navode susrete u knjižnici. Naime, kao primjer možemo navesti posjetu Silvije Šesto Knjižnici Čavle. Susretu su prisustvovali i učenici OŠ Čavle te su u tome pisali na školskoj mrežnoj stranici²¹. Upravo su na taj način saznali nešto o stvaralaštvu autorice iako njezini romani nisu na popisu lektire u toj školi. Kao što navodi Visinko, knjižnice bi morale zainteresirati svoje korisnike/ice i za nešto što inače ne posuđuju. (Visinko 2014: 129) Iz ovoga primjera zaključujemo da da učenici OŠ Čavle možda nisu čuli za autoricu Šesto pregledavajući popis lektire na nastavi Hrvatskoga jezika, ali su se na ovaj način upoznali s njezinim romanima te su zasigurno dobili želju posuditi neko njezino djelo iako ono nije na popisu lektire. Dječje bi i gradske knjižnice morale surađivati sa školskim knjižnicama. Na taj se način korisnike/ice motivira na širenje interesa te samo razvijanje čitateljskih navika. Npr., korisnici/e školskih knjižnica najčešće ondje posuđuju samo lektirna djela. Ukoliko je suradnja između navedenih knjižnica dobra, učenike/ce se zbližava s nelektirnim naslovima (Visinko 2014: 142), a navedeni primjer susreta Silvije Šesto u prostoru Knjižnice Čavle s učenicima OŠ Čavle upravo to i potvrđuje. Zadatak je osoblja knjižnice, prije organizacije programa, ispitati čitalačke kompetencije korisnika/ica. (Visinko 2014: 129) Osim toga, jedna je od zadaća knjižnica promicati čitanje i izvan onoga što je obavezno tijekom formalnoga obrazovanja. (Visinko 2014: 141)

Raznovrsnim i bogatim programima, knjižnice bude interes u korisnika i za literaturom koja u početku nužno nije bila područje njihova interesa. U

²¹http://os-cavle.skole.hr/?news_hk=1&news_id=1683&mshow=290#mod_news (preuzeto 2. kolovoza 2017. godine)

kurikulumu je školska knjižnica opisana kao mjesto čija zadaća je probuditi interes u učenica te na taj način razviti sve oblike pismenosti koje su propisane kurikulumom. Različitim novostima u svome radu, naše se knjižnice nerijetko ugledaju na europske knjižnice. (Visinko 2014: 141) U *Standardu za školske knjižnice*, članak 11., navedeno je da je od velikoga značaja da izbor knjižnične građe bude kvalitetno odabran. Što citirano znači? Člankom se definira da građa mora biti primjerena potrebama odgojno-obrazovnoga procesa jer je uloga školske knjižnice da zadovolji potrebe svojih korisnika, tj. učenica škole u kojoj se nalazi. Fond, kao svaki fond bilo koje knjižnice, mora koristiti korisnicama, a u to su uključene nabava novih naslova, ali i otpis stare građe. Navedeno je od velike važnosti jer taj članak igra veliku ulogu u promjenama do kojih će doći ukoliko se afirmira novi popis lektire u osnovnim i srednjim školama. Naime, kao što je već navedeno u ovome radu, cilj je Cjelovite kurikularne reforme unijeti novosti te je jedan od prijedloga i popis lektire. To znači da bi trebalo doći do većih promjena na policama u knjižnicama. Novi naslovi koji su na popisu lektire došli bi na mjesta naslova koji su dosada bili na policama, tj. na popisu lektire. Knjige koje više neće biti na popisu lektire, djelomično će se trebati otpisati jer bi neke knjižnice mogle imati problem s prostorom.

Članak 14., ponovno vezan za knjižničnu građu, propisuje što sve fond školske knjižnice treba sadržavati. Iz ovoga ćemo članka navesti ono što je prvo navedeno i ono što je najbitnije za ovaj rad, a tiče se sadržaja knjižničnoga fonda školske knjižnice:

*obvezatnu lektiru iz hrvatskoga jezika (15 – 30 primjeraka odabranih naslova), a u školama u kojima se izvodi nastava na jeziku nacionalne manjine i obvezatnu lektiru na tom jeziku*²². Citirano potvrđuje prethodno navedeno, tj. da

²²https://www.hkdrustvo.hr/clanovi/alib/datoteke/file/novosti/Novi_Standard_za_skolske_knjiznice_2013_za_ja_vnu_raspravu.pdf

je broj primjeraka određenoga lektirnoga naslova propisan te da se toga treba pridržavati.

Iako je većina navikla čitati knjige u papirnatom obliku, one se mogu čitati i u elektroničkom obliku. E-knjiga ne zauzima prostor na polici knjižnice, ali prije njezine upotrebe treba biti dobro informiran, a to je opet zadaća knjižničarke. Kao što je već spomenuto u ovome radu, zadaća je knjižnica da idu ukorak te da razvijaju vještine upotrebe e-knjiga. (Visinko 2014: 141) Tu je potrebno napomenuti da je dužnost knjižničara/ke u školskoj knjižnici učenike/ce i druge djelatnike uputiti na korištenje e-knjige ukoliko trenutno nije dostupna tražena knjiga, npr. lektira.

U školi je važno da se ostvari veza između školske knjižnice i profesora/ice Hrvatskoga jezika. (Visinko 2014: 146) Na taj način se može kombinirano realizirati uspješniji odnos učenika/ica prema knjizi i samoj školskoj knjižnici. Zajedničkim se snagama mogu realizirati manji projekti, susreti s književnicima/ama i slično. Osim toga, Visinko navodi da knjižničarke mogu za pomoć potražiti i druge predmetne učiteljice (i suprotno). (Visinko 2014: 146)

Budući da smo svjedoci velikih promjena u svim sferama ljudskoga djelovanja, od velike je važnosti da knjižnice prate promjene te da oslušuju potrebe svojih korisnika/ica. Osiguravanjem elektroničke građe ne bi smjela biti samo motivacija osoblja knjižnice, nego i cijele škole i obrazovnoga sustava. Učenici/e moraju biti upućeni u novitete te je potrebno osigurati sredstva kojima će im se omogućiti njihovo korištenje. Nažalost, kako navodi Visinko, neka poboljšanja rada knjižnica nisu samo nematerijalna, ali ona materijalna se većinom ne tiču knjižničarki, nego nekoga drugoga. (Visinko 2014: 147)

Zrinka Ristić Dedić navodi da školska knjižnica u Cjelovitoj kurikularnoj reformi ima veliku ulogu. Naime, knjižnica je mjesto i informiranja i učenja te se učenice trebaju motivirati na stalno korištenje. Na knjižničarki je da učenice

pouči korištenju knjižnične građe te da organizira razne programe i/li radionice, a to je ostvarivo i uz pomoć učitelja/ica. To nužno ne mora biti učitelj/ica Hrvatskoga jezika, nego i drugih predmeta jer učenice ne moraju samo posuđivati i/li učiti iz književne građe, nego to može biti i neknjiževna. Ristić Didić zaključuje da svaka kvalitetna školska knjižnica u konačnici doprinosi postignuću učenica, a u novije vrijeme to znači i poučiti učenika da se što bolje snalazi u pretraživanju mrežnih izvora .

Visinko se osvrće na predavanje Umberta Eca *Od interneta do Gutenberga* te navodi njegov stav da nova tehnologija ne čini prethodne suvišnima, a to se može povezati s pojavom e-knjige. (Visinko 2014: 208) Naime, pojavljivanjem e-knjige ne znači da tiskana knjiga nestaje ili da više ne zadovoljava potrebe čitateljica u suvremenom svijetu, nego samo znači da postoji još jedan način čitanja knjige. Vrlo slično svoj rad započinju i Jasna Milički i Ana Sudarević. One se u *Mijenja li novi kurikulum pristup e-knjizi?*²³ referiraju na projekt Gutenberg te ondašnju čežnju da znanje bude dostupno svima na što jednostavniji način, a gotovo je ista težnja prisutna i danas. Milički i Sudarević su napravile istraživanje u kojem su ispitivale koliko šestaš(ic)a čita e-knjigu. Njihovo je ispitivanje²⁴ pokazalo slične rezultate i kao i istraživanje provedeno u OŠ Čavle za potrebe ovoga rada. Naime, šezdeset posto ispitanih voli čitati, a gotovo svi (čak 96 posto!) prednost daju tiskanoj knjizi. E-lektira i e-knjiga općenito ispitanima nije prvi izbor. U zaključku navode autorice da Cjelovita kurikularna reforma ima u svojim postulatima motivaciju mijenjati navedeno, ali to će biti ostvarivo uz angažiranost školske knjižničarke i ostalih učiteljica.

²³http://www.azoo.hr/images/izdanja/28_skola_knjiznicara.pdf(preuzeto 2. kolovoza 2017. godine)

²⁴Milički, J. i Sudarević, A.: *Mijenja li novi kurikulum pristup e-knjizi?*, predavanje održano na XXVIII. Proljetnoj školi školskih knjižničara RH : Primjena strategija učenja i upravljanja informacijama u školskom knjižničarstvu; Zadar, Hotel Kolovare, 7.-9. travnja 2016. (http://www.azoo.hr/images/izdanja/28_skola_knjiznicara.pdf, preuzeto 12. kolovoza 2017. godine)

Na održanome stručnome skupu²⁵ *Odakle dolazimo? Kamo idemo? / Reforma obrazovanja i uloga školske knjižnice*. Zrinka Ristić Dedić istaknula je važnost ažurne aktivnosti školskih knjižnica za aktivno sudjelovanje u Cjelovitoj kurikularnoj reformi te je pritom i imenovala dvije predstavnice u radnim skupinama, a to su spomenuta Jasna Milički i Draženka Stančić. Školske su knjižnice definirane kao mjesto učenja i informiranja, a knjižničarke su afirmirane fascilitatorice učenja. Školska je knjižničarka Draženka Stančić navela svoju ulogu kao knjižničarke u reformi te je istaknula da je taj razvoj knjižnica, kao i njezina uloga u obrazovnom sustavu, rasla s vremenom.

Zaključno je potrebno je reći da su u ovoj su reformi knjižničarke prvi puta aktivno uključene u samo kreiranje dokumenata koji su obuhvaćeni samom kurikularnom reformom²⁶. Osim uloge knjižnica, potrebno je navesti i fazu kreiranja programa rada školskih knjižničara/ki. Sudionici/ su se složili/e da je godinama uloga knjižnica zanemarana te da je ova reforma učinila korak naprijed koji se mora iskoristiti.

3. 1. Intervju

Da bismo bili svjesni stvarnoga stanja u praksi te povezanosti knjižničarske struke sa samom Cjelovitom kurikularnom reformom, intervjuirano je nekoliko knjižničara i knjižničarki. Svi/e su oni/e dali svoja vlastita iskustva te daju djelić stvarne veze između članova Ekspertne skupine i knjižničara/ki.

Intervju je sadržavao sedam pitanja, a potpuni se odgovori mogu naći u Prilozima na kraju rada.

U Osnovnoj školi *Čavle* na pitanja je odgovarala stručna suradnica knjižničarka Jasenka Kovačić. Ona smatra da su knjižnice zanemarene u procesu Cjelovite

²⁵<http://www.husk.hr/odakle-dolazimo-kamo-idemo-reforma-obrazovanja-i-uloga-skolske-knjiznice/>

²⁶Isto.

kurikularne reforme, a sve o Cjelovitoj kurikularnoj reformi zna iz medija. Iz razgovora s njom se zaključuje da školska knjižnica Osnovne škole Čavle nije direktno kontaktirana od strane Ekspertne skupine. Nadalje, Kovačić navodi da ukoliko dođe do novoga popisa lektire sredstva bi trebali osigurati članovi Ekspertne skupine i Ministarstvo. Prema njezinome stavu, ukoliko novi popis lektire bude odobren i stupi na snagu, u tome bi slučaju do otpisa moralo doći, no smatra da bi do problema sa samim prostorom moglo doći tek u manjim knjižnicama. Kovačić sumnja da bi učenici prihvatili e-knjigu kao alternativno rješenje te da to može biti samo privremeno dok se ne prikupe sredstva za sve knjige. Njezino mišljenje proizašlo iz iskustva rada s učenicama u školskoj knjižnici ne odudara od rezultata provedene ankete.

Iako nije školska knjižnica, intervju je vođen i s diplomiranom knjižničarkom Jadrankom Fućak u Knjižnici Čavle. Iako gradska knjižnica kao takva nema odgojno-obrazovnu funkciju, smatramo da ima iznimno veliku funkciju budući se nalazi u neposrednoj blizini Osnovne škole Čavle te da knjižničarka ima vrlo dobru suradnju sa školom. Zajedničkim se dogovorima postižu različiti susreti s tetama pričalicama i književnicima, a gosti su uglavnom upravo učenici/e škole Čavle.

Fućak je izjavila da članovi Ekspertne skupine nisu kontaktirali knjižnicu te da ona sve informacije koje zna, zna informiranjem iz različitih medija. Iako svjesna promjena koje CKR nosi u obrazovnom sustavu, nije se izjasnila u javnoj raspravi koja je bila omogućena na mrežnim stranicama. Na osnovi podataka koje zna, smatra da su knjižnice u samoj CKR zanemarene. Knjižničari mogu imati veću ulogu na način da u svojim knjižnicama organiziraju razne upitnike za svoje članove. Nije sigurna kako će se odraziti na knjižnice promjene u popisu lektire u kurikulumu Hrvatskoga jezika, ali smatra da je na Ministarstvu da pokrije dodatne troškove do kojih će doći ukoliko se krene s nabavom novih lektirnih naslova. Nadalje, navodi da će u slučaju nabave novih

naslova, morati doći do otpisa, ali smatra da je to uobičajena praksa te nije sigurna hoće li taj proces izazvati problem s prostorom i smještajem dijela starih naslova i nabavke novih naslova. Ono što je zanimljivo primjetiti, Fućak također navodi da e-knjiga ne može biti alternativno rješenje budući korisnici čitaju knjige u papirnatom obliku te da ne posežu za e-knjigom.

Po odgovorima Koraljke Mahulja-Pejčić zaključujemo da ima slično stajalište kao Kovačić i Fućak. Ona također smatra da knjižničari/ke nisu dovoljno uključeni/e u CKR te da e-knjiga ne može biti alternativno rješenje. Osim toga, ne misli da bi novi popis lektire izazvao probleme s prostorom unutar knjižnica te da Ministarstvo obrazovanja i sporta treba snositi troškove novih knjigā koje bi se trebale naručiti ukoliko dođe do izmjena u popisu lektire.

Tatjana Krpan Mofardin, knjižničarka koja je zaposlena u školskoj knjižnici OŠ *Brajda*, je izjavila da su knjižnice zanemarene u procesu Cjelovite kurikularne reforme te da smatra da promjene neće biti velike jer su potrebna velika sredstva da bi se to ostvarilo. Tvrdi da neće biti velikih problema s prostorom ako bude odobren prijedlog za novi popis lektire. Napominje da ni ona sama nije pobornica e-knjige i da ne može biti alternativno rješenje jer ga ni korisnici/e knjižnica ne koriste. Njezino je stajalište da ni nova postava Ekspertne skupine neće biti povezanija s knjižnicama u samome procesu stvaranja novoga kurikuluma.

Na kraju zaključujemo iz razgovora s knjižničarkama da se slažu u jednome, a to je da e-knjiga ne može biti alternativno rješenje jer korisnici/e uglavnom nisu stekli naviku čitanja na taj način. Nažalost, sve navode da su knjižnice bile zanemarene te da se našoj struci nije dano prostora da reagira i ukaže na probleme, ali i da komentira prijedloge.

4. Zaključak

Iako zbog političkih razloga u Republici Hrvatskoj još nije sigurno tko nastavlja projekt Cjelovite kurikularne reforme, sa sigurnošću se može utvrditi da su promjene u odgojno-obrazovnome procesu bitne te da do njih mora doći.

Predmet Hrvatski jezik planom i programom ima propisanu lektiru kao jedan od segmenata. Budući da se popis lektire nije mijenjao gotovo tri desetljeća, Ekspertna je skupina odlučila naći kvalitetno rješenje za to. Naime, istraživanja su dokazala, a to potvrđuju i rezultati ankete provedene u petome i šestome razredu OŠ *Čavle* da učenice u većem postotku čitaju lektiru, ali imaju negativne kritike na neka književna djela koja su im dosadna i nezanimljiva. Ukoliko bi se novi popis lektire u osnovnim i srednjim školama realizirao, bit će potrebno u kratkom periodu nabaviti velik broj građe u školskim (a i gradskim) knjižnicama. Ne može se očekivati da e-knjiga u početku prilagodbe na novi popis lektire bude alternativno rješenje budući da učenice većinom ne koriste e-knjigu te će se morati naći neko drugo rješenje. Bez obzira na popis lektire te modifikacije do kojih će možda doći, [školska] knjižnica će i dalje imati iste zadaće, a to su razvoj čitateljskih navika te širenje informacijske pismenosti.

Cjelovita kurikularna reforma je razradila vezu između školske knjižnice i predmeta Hrvatskoga jezika, ali kako je utvrdila struka na stručnim skupovima, nedovoljno su razrađene neke stavke, no težnja da se razvija informacijska pismenost ostaje i dalje te je taj razvoj i dalje pod budnim okom knjižničarki koje svoje korisnice motiviraju i poučavaju ne samo informacijskoj pismenosti, nego i čitateljskim navikama te stalnome istraživanju.

Literatura

1. Čunović, Kristina: *Uloga knjižničara u poticanju čitanja u virtualnom okruženju*, predavanje sa stručnoga skupa *Čitanje i novi medijodržanoga u Virovitici* 23. svibnja 2014. godine
2. Galić, Sanja: *Suvremeno školsko knjižničarstvom* *Život i škola* 28, 2, 2012.
3. Kovačević, Dinka, Lasić-Lazić, Jadranka, Lovrinčević, Jasmina: *Školska knjižnica – korak dalje*. Zagreb: Zavod za informacijske studije Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskoga fakulteta u Zagrebu. Zagreb : Altagama, 2004.
4. Visinko, Karol: *Čitanje / Poučavanje i učenje*, Zagreb: Školska knjiga, 2014.
5. Zelenika, Ratko: *Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela*. Rijeka: Ekonomski fakultet, 2000.
6. Zubac, Andreja i Tufekčić, Anita: *Informacijska pismenost u svijetu i Hrvatskoj – rad školskoga knjižničara u osnovnoj školi u Vjesniku bibliotekara Hrvatske* 57, 4. 2014.

Mrežni izvori²⁷:

1. http://mzos.hr/datoteke/1-Predmetni_kurikulum-Hrvatski_jezik.pdf (preuzeto 24. siječnja 2016. godine)
2. <http://www.srednja.hr/Zbornica/Nastava/SKOLSKA-LEKTIRA-Nakon-20-godina-mijenja-se-popis-lektira-Ovo-su-novi-naslovi> (preuzeto: 24. siječnja 2016. godine)

²⁷Navedeni su mrežni izvori pretraživani u periodu od siječnja 2016. do rujna 2017. godine.

3. <http://www.tportal.hr/kultura/knjizevnost/418495/Novi-popis-lektire-podijelio-profesore-od-odusevljena-do-zgrazanja.html> (preuzeto: 24. siječnja 2016. godine)
4. <https://www.scribd.com/doc/314464613/Primjedbe-%C5%BDeljke-Marki%C4%87-na-kurikulum> (preuzeto: 24. siječnja 2016. godine)
5. <http://www.husk.hr/odakle-dolazimo-kamo-idemo-reforma-obrazovanja-i-uloga-skolske-knjiznice/>
6. <http://www.srednja.hr/zbornica/nastava/skolska-lektira-nakon-20-godina-mijenja-se-popis-lektira-ovo-su-novi-naslovi-2/>
7. http://mzos.hr/datoteke/1-Predmetni_kurikulum-Hrvatski_jezik.pdf
8. https://www.hkdrustvo.hr/clanovi/alib/datoteke/file/novosti/Novi_Standard_za_skolske_knjiznice_2013_za_javnu_raspravu.pdf
9. http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_06_63_2129.html
10. <http://www.kurikulum.hr/>
11. http://www.nsk.hr/wp-content/uploads/2016/07/prijedlog-kvalitetnih-e-lektira_19102016.pdf
12. http://www.azoo.hr/images/izdanja/28_skola_knjiznicara.pdf

Sažetak

U hrvatskom su školstvu potrebne promjene, a one su predstavljene u Cjelovitoj kurikularnoj reformi. Svaki je predmet u osnovnoj i srednjoj školi zahvaćen određenom modifikacijom. U predmetu Hrvatski jezik su predložene značajne izmjene te je iz toga razloga taj kurikulum privukao najviše pažnje u javnosti, a pogotovo dio vezan za lektiru.

Lektira je važan segment Hrvatskoga jezika te je radi toga veza između toga predmeta i knjižnice velika. Školske knjižnice imaju veliku važnost u obrazovanju i samome razvitku čitateljskih navika, ali i razvijanju informacijske pismenosti. Anketom se učenike/ice ispitalo koliko i što čitaju te posežu li za e-knjigom, a iz razgovora se s knjižničarkama doznalo hoće li i na koji način novi popis lektire utjecati na rad školske knjižnice i može li e-knjiga biti alternativno rješenje.

Ključne riječi: Cjelovita kurikularna reforma, školska knjižnica, knjižnica, lektira, e-knjiga, e-lektira

Prilozi

Anketa

Anketa je anonimna što znači da se ne treba potpisati. Na neka pitanja treba odgovoriti rečenicom, ali većinom je potrebno samo zaokružiti slovo ispred odgovora za koji si se odlučio/la.

Spol: Ž M

Razred: 5. 6. 7. 8.

1. Član/ica sam:

a) školske knjižnice

b) Gradske knjižnice Rijeka

c) neke druge knjižnice, navedi koje _____

2. U knjižnicu idem:

a) jednom tjedno

b) jednom mjesečno

c) _____

3. U knjižnici najčešće posuđujem:

a) lektirne naslove

b) romane, dramu i poeziju po želji

c) knjige o životinjama, astronomiji, sportu ili _____

4. Voliš li čitati lektirne naslove:

a) da

b) ne

Bez obzira jesi li zaokružio/la a) ili b) opiši zašto

5. Uzimajući u obzir lektirna djela, više uživam čitati:

a) poeziju

b) prozu

c)

6. Od svih lektirnih naslova dosad, najdraži mi je:

7. Jesu li knjige koje ti trebaju za lektiru dostupne uvijek u knjižnici:

a) da

b) ne

8. Čitaš li e-knjige? Ako da, koliko često?

a) da _____

b) ne

9. Misliš li da bi lektira mogla biti zabavnija? Navedi svoje prijedloge.

Hvala! ☺

Intervju s Jasenkom Kovačević, dipl. knjižničarka (Osnovna škola Čavle)

1. Jesu li članovi bivše Ekspertne radne skupine za kurikularnu reformu kontaktirali školsku knjižnicu Osnovne škole Čavle, tj. jeste li Vi na neki način surađivali? Mislite li da će članovi sadašnjih stručnjaka koji rade na kurikularnoj reformi surađivati sa školskim/gradskim knjižnicama?

Nisu. Konkretno ja nisam, ali je voditeljica osnovnih škola u ime svih školskih knjižnica. Ne znam, ali pratila sam i pratim razvoj situacije u medijima.

2. Jesu li knjižnice, po Vašem mišljenju, zanemarene u cijelom procesu?

Mislim da su školske knjižnice općenito dosta zanemarine. Ne uključuje ih se u programe, a ni knjižničari više nisu toliko zainteresirani za rad. Stručnih je skupova prije bilo puno više i više se radilo na napretku naše struke, a koliko je struka zanemarena vidi se i po CKR.

3. Osvrnemo li se na promjene u predmetu Hrvatski jezik u osnovnim i srednjim školama, tj. na popis lektire koji bi trebao uključiti nove lektirne naslove, mislite li da će promjene biti velike?

Ako se nabave novi naslovi, smatram da neće biti problem samo prostor, nego i sami rashod. Možda bi se kao rješenje moglo ponuditi ukidanje naslova jer se uvijek može ponovno vratiti na popis.

4. Tko bi po Vašem mišljenju trebao financirati nove naslove koji će biti na popisu?

Mislim da bi to trebali oni financirati, a ne same škole

5. Smatrate li da će uvođenje novih naslova u popis lektire izazvati probleme s prostorom?Što će se dogoditi s knjigama koje su desetljećima bile na popisu, a po novom više ne bi trebale biti?

Možda u nekim manjim knjižnicama, ali ne nužno.

6. Može li se kao alternativno rješenje ponuditi e-knjiga? Koliko uopće korisnici vole e-knjige?

Mislim da ne može, ali i ako da – može biti samo privremeno rješenje. U slučaju da knjige nema u školskoj knjižnici, uvijek se učenike može usmjeriti na posudbu u Gradskoj knjižnici Rijeka.

7. Jeste li sudjelovali u prethodnoj javnoj raspravi koju je organizirala bivša Ekspertna radna skupina za kurikularnu reformu? Mislite li da knjižničari mogu imati veću ulogu u cijelom tom procesu? Na koji način?

Ne, nisam sudjelovala. Bila je rasprava na seminaru na kojem sam bila.

Intervju s Jadrankom Fućak, dipl. knjižničarka (Knjižnica Čavle)

1. Jesu li članovi bivše Ekspertne radne skupine za kurikularnu reformu kontaktirali Knjižnicu Čavle, tj. jeste li Vi na neki način surađivali? Mislite li da će članovi sadašnjih stručnjaka koji rade na kurikularnoj reformi surađivati sa školskim/gradskim knjižnicama?

Ne, članovi bivše Ekspertne radne skupine nisu kontaktirali naš ogranak na Čavlima. Nisam detaljnije istraživala, a sve informacije koje znam sam pročitala u novinama. Ne znam jesu li imali kontakt s Gradskom knjižnicom u Rijeci.

2. Jesu li knjižnice, po Vašem mišljenju, zanemarene u cijelom procesu?

Da, mislim da su zanemarene te da nisu kontaktirani knjižničari u dovoljnoj mjeri.

3. Osvrnemo li se na promjene u predmetu Hrvatski jezik u osnovnim i srednjim školama, tj. na popis lektire koji bi trebao uključiti nove lektirne naslove, mislite li da će promjene biti velike?

Ne znam hoće li promjene biti velike.

4. Tko bi po Vašem mišljenju trebao financirati nove naslove koji će biti na popisu?

Mislim da je to na Ministarstvu.

5. Smatrate li da će uvođenje novih naslova u popis lektire izazvati probleme s prostorom? Što će se dogoditi s knjigama koje su desetljećima bile na popisu, a po novom više ne bi trebale biti?

Određeni broj primjeraka će biti zadržan, a ostatak će biti otpisan. Takva je praksa i inače. Nisam razmišljala o tome hoće li to izazvati probleme s prostorom.

6. Može li se kao alternativno rješenje ponuditi e-knjiga? Koliko uopće korisnici vole e-knjige?

E-knjiga nikako ne može biti alternativno rješenje jer naši korisnici uglavnom ne čitaju u tom obliku.

7. Jeste li sudjelovali u prethodnoj javnoj raspravi koju je organizirala bivša Ekspertna radna skupina za kurikularnu reformu? Mislite li da knjižničari mogu imati veću ulogu u cijelom tom procesu? Na koji način?

Ne, nisam sudjelovala.

Naravno da mogu. Mogu se osmisliti anketni upitnici koji će ispuniti korisnici knjižnice određenoga školskoga uzrasta, npr. koje autore vole, koje naslove i slično.

Intervju s Karaljkom Mahulja-Pejčić, prof. i dipl. knjiž.

1. Jesu li Vas članovi bivše Ekspertne radne skupine kontaktirali, tj. jeste li Vi na neki način sudjelovali u radu na Cjelovitoj kurikularnoj reformi? Mislite li da će članovi sadašnjih stručnjaka koji rade na kurikularnoj reformi surađivati sa školskim/gradskim knjižnicama?

Ne, nisam.

2. Jesu li knjižnice, po Vašem mišljenju, zanemarene u cijelom procesu?

Mislím da jesu.

3. Osvrnemo li se na promjene u predmetu Hrvatski jezik u osnovnim i srednjim školama, tj. na popis lektire koji bi trebao uključiti nove lektirne naslove, mislite li da će promjene biti velike?

Ne.

4. Tko bi po Vašem mišljenju trebao financirati nove naslove koji će biti na popisu?

Mislím da Ministarstvo za odgoj i obrazovanje treba financirati.

5. Smatrate li da će uvođenje novih naslova u popis lektire izazvati probleme s prostorom?Što će se dogoditi s knjigama koje su desetljećima bile na popisu, a po novom više ne bi trebale biti?

Neće izazvati probleme.

6. Može li se kao alternativno rješenje ponuditi e-knjiga? Koliko uopće korisnici vole e-knjige?

Ne. Korisnici ne čitaju e-knjige.

7. Mislite li da knjižničari mogu imati veću ulogu u cijelom tom procesu? Na koji način?

Da, ali nas treba netko nešto pitati. Mi smo prvi u kontaktu s učenicima i kod posudbe knjiga jedino oni slušaju naše preporuke. U suradnji s nama kao i svim drugim učiteljima, MZO bi moglo složiti kvalitetan odabir knjiga koje treba pročitati.

Intervju s Tatjanom Krpan Mofardin, dipl. knjižničarka

1. Jesu li Vas članovi bivše Ekspertne radne skupine kontaktirali, tj. jeste li Vi na neki način sudjelovali u radu na Cjelovitoj kurikularnoj reformi? Mislite li da će članovi sadašnjih stručnjaka koji rade na kurikularnoj reformi surađivati sa školskim/gradskim knjižnicama?

Nije došlo do suradnje. Mi smo željeli sudjelovati, ali knjižnica se nije uključila. Mišljenja sam da ni novi članovi neće ostvariti dobru suradnju. Više da ne, nego da da. Bit će dobro ako nas se sjete.

2. Jesu li knjižnice, po Vašem mišljenju, zanemarene u cijelom procesu?

Ne u potpunosti.

3. Osvrnemo li se na promjene u predmetu Hrvatski jezik u osnovnim i srednjim školama, tj. na popis lektire koji bi trebao uključiti nove lektirne naslove, mislite li da će promjene biti velike?

Promjene neće biti velike. Država nema potreban novac i zato neće biti moguće sve realizirati. Doći će do manjih promjena.

4. Tko bi po Vašem mišljenju trebao financirati nove naslove koji će biti na popisu?

Ministarstva.

Ne bi bilo dobro da gradovi i općine financiraju jer podjela ne bi bila poštena zbog različitih mogućnosti od općine do općine.

5. Smatrate li da će uvođenje novih naslova u popis lektire izazvati probleme s prostorom? Što će se dogoditi s knjigama koje su desetljećima bile na popisu, a po novom više ne bi trebale biti?

Neće se dogoditi, ne preko noći. Drastičnih promjena neće biti. Knjige neće biti bačene jer će se naći mjesta.

6. Može li se kao alternativno rješenje ponuditi e-knjiga? Koliko uopće korisnici vole e-knjige?

Osobno ne volim, a ni korisnici ih ne koriste. Jako sporo se stvara ta navika jer nije bilo sredstava kojima bi se omogućila šira primjena.

7. Mislite li da knjižničari mogu imati veću ulogu u cijelom tom procesu? Na koji način?

Mislim da mogu ako se sami potrude.